

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi EU-ympäristömerkistä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi EU-ympäristömerkistä annetun lain muuttamisesta (HE 63/2018 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Taina Nikula, ympäristöministeriö
- kaupallinen neuvos Eeva-Liisa Koltta-Sarkanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- toimitusjohtaja Hille Hyytiä, Motiva Oy

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi EU-ympäristömerkistä annettua lakia. Ehdotuksen mukaan Ympäristömerkintä Suomi Oy hoitaisi 1 päivästä heinäkuuta 2018 alkaen EU-ympäristömerkinnän toimivaltaisen elimen tehtäviä Suomessa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2018.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella ympäristövaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Ympäristömerkintä Suomi Oy käsittelee jatkossa EU-ympäristömerkinnän toimivaltaisen viranomaisen tehtäviä eli myöntää merkin käyttöoikeuksia, valvoo merkkien käyttöä ja edistää merkintää markkinoilla. Valiokunta katsoo, että eriyttäminen omaan yhtiöön selkeyttää ympäristömerkinnän asemaa ja roolia. Tämä edistää ympäristömerkinnän itsenäisempää roolia muun muassa kansainvälisessä yhteistyössä ja vahvistaa mahdollisuuksia strategiseen suunnitteluun.

Valiokunta toteaa, että kuluttajien tietoisuuden lisääminen erilaisista ympäristömerkinnöistä vaatii jatkuvaa panostusta. Pohjoismainen Joutsenmerkki on saavuttanut vakiintuneen aseman Suo-

Valiokunnan mietintö YmVM 5/2018 vp

messä, kun sen piirissä olevia tuoteryhmiä on jo yli 60. Eurooppalaisille markkinoille tarkoitettu EU-ympäristömerkki on ollut olemassa jo 25 vuotta, mutta sen suosio on ollut Joutsenmerkkiä vähäisempi ja merkinnän piirissä noin 30 tuoteryhmää. Pohjoismainen ympäristömerkki ja EU:n ympäristömerkki kuuluvat maailman kymmenen tunnetuimman ympäristömerkin ja -sertifikaatin joukkoon. Virallisten ympäristömerkkien lisäksi markkinoilla on myös useita muita ympäristömerkkejä. Merkkien suuri määrä on kuluttajien kannalta haasteellista, ja siksi tiedottamistyön haaste on jatkuva. Valiokunta pitää tärkeänä, että EU-ympäristömerkinnän kehittymisestä huolimatta mahdollisuus kansallisten tai alueellisten ympäristömerkkien, kuten pohjoismaisen Joutsenmerkin, käyttöön säilyy.

Valiokunta korostaa, että ympäristömerkintä osana tuotepolitiikkaa on tärkeä työkalu kuluttajien tietoisuuden lisäämiseksi ja kulutuksen ohjaamiseksi ympäristöystävällisempiin tuotteisiin. Kuluttajien valinnat lisäävät myös valmistajien kiinnostusta hankkia ympäristömerkintä omille tuotteilleen ja palveluilleen. Elinkaariarviointiin perustuvat ja määrääjain tiukennettavat ympäristömerkinnän kriteerit luovat hyvän perustan edistää kestävämpien tuotteiden kehittämistä ja toivotavasti jatkossa hillitsevät esimerkiksi muoviviroksien määrää.

Ympäristökysymykset ovat usein monimutkaisia, ja ympäristömerkintäkriteerityö tuottaa tietoa, joka opastaa yrityksiä suunnittelemaan tuotteensa mahdollisimman haitattomiksi. Onkin pidettävä huolta siitä, että ympäristömerkki on myös jatkossa pienille ja keskisuurille yrityksille houkutteleva eli kustannustehokas ja yksinkertainen tapa tiedottaa asiakkailleen yrityksen ympäristötyöstä ja sitoutumisesta kestävä kehityksen edistämiseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 63/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 18.5.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Susanna Huovinen sd
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Sari Multala kok
jäsen Riitta Myller sd

Valiokunnan mietintö YmVM 5/2018 vp

jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Mirja Vehkaperä kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos